

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Valtionhallinnon kehittämisosasto

Muistio
31.3.2022

VALTIONEUVOSTON ASETUS ALUEHALLINTOVIRASTOJEN SUORITTEIDEN MAKSUISTA VUONNA 2022

1 Esityksen tausta

Aluehallintoviraston suoritteiden maksullisuudesta sekä julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksessa aluehallintovirastojen maksuista tammi-maaliskuussa vuonna 2022 (1230/2021). Suoritenimikkeistä ja niitä vastaavista euromääräistä maksuista säädetään asetuksen liitteenä olevassa maksutaulukossa.

Läkelain muuttamisesta annetun ja 1.4.2022 voimaan tulevan lain (1258/2021) edellyttämiä uusia maksullisia suoritteita ei ehditty valmistella nyt voimassa olevaan aluehallintovirastojen maksuasetukseen. Voimassa oleva aluehallintovirastojen maksuasetus annettiin lyhytaikaisena, koska oli tiedossa, että asetuksen liitteenä olevaa taulukkoa olisi muutettava ennen läkelain muutoksen voimaantuloa.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että aluehallintovirastojen suoritemaksuista annettaisiin uusi valtioneuvoston asetus, joka tulisi voimaan 1.4.2022 ja olisi voimassa vuoden 2022 loppuun.

2 Esityksen keskeinen sisältö

Ehdotettu maksuasetus olisi identtinen voimassa olevan asetuksen kanssa lukuun ottamatta säädöksen otsikkoa ja voimaantulossäännöstä.

Uuden maksuasetuksen liitetaulukkoon lisättäisiin kahdeksan (8) uutta läkelain muutoksesta johtuvaa suoritetta euromääräisine maksuineen sekä yksi uusi hautaus-toimilain (457/2003) nojalla perittävä suorite, joka ei liity sääntelyn muuttumiseen.

Lisäksi korotettaisiin seuraavien suoriteryhmiä maksuja.

- Alkoholihallinnon päätökset + 10 %
- Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettäviä eläimiä koskevat päätökset (eläinkokeet) + 30 %
- Elinkeinovalvonnan päätökset + 15 %
- Työsuojelun vastuualueen päätökset + 20 %

Nämä julkisoikeudelliset suoritemaksut kuuluvat valtion maksuperustelain (150/1992) 4 ja 6 §:ssä tarkoitettuihin suoritteiden tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten mukaan hinnoiteltaviin (omakustannusarvo) suoritteisiin. Suoriteryhmiä maksut ovat alikatteellisia suhteessa suoritteiden tuottamiskustannuksiin. Maksuja korotettaisiin kustannusvastaavuuden parantamiseksi.

3 Toimivalta

Valtioneuvoston asetuksenantovaltuus perustuu aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:ään.

4 Esityksen perustelut

Aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:n mukaan aluehallintoviraston suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin alennetun omakustannusarvon mukaisista maksullisista julkisoikeudellista suoritteista.

Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin oikaisuvaatimukseen annettavan päätöksen maksuttomuudesta.

Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin eräiden julkisoikeudellisten suoritteiden perimisestä.

Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoitelluista suoritteista.

Asetuksen 6 §:ssä säädettäisiin julkisuuslain perusteella annettavien suoritteiden maksuista.

Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston suoritteista perittävistä maksuista.

Asetuksen 8 §:n mukaan uusi maksuasetus tulisi voimaan 1.4.2022 ja olisi voimassa vuoden 2022 loppuun.

Lääkelain muuttamisesta annetulla lailla aluehallintovirastot saavat kokonaan uuden lupa- ja valvontatehtävän koskien lääkelaisissa tarkoitettua rajattua lääkevarastoa. Lääkelain muutoksesta johtuvat aluehallintovirastojen kustannukset on hallituksen esityksen mukaan tarkoitus kattaa kokonaan toiminnanharjoittajilta kerätyin suoritemaksuin. Lääkelain mukaisilla aluehallintovirastojen tehtävillä ei ole budjettirahoitusta. Lääkelain 73 §:n 1 momentin mukaan lääkelain 68 ja 71 §:ssä tarkoitettujen viranomaisten toimenpiteet ovat maksullisia, ja aluehallintoviraston rajattuja lääkevarastoja koskevien suoritteiden maksuista säädetään aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:n 2 momentin nojalla. Nämä tehtävät lisättäisiin asetuksen liitteenä olevan maksu- taulukon osioon 1.1.

Alkoholilain 1102/2017 ja sen nojalla annettujen säännösten nojalla perittäviin maksuihin maksutaulukon osiossa 1.2 esitetään 10 % korotusta johtuen suoriteryhmän alikatteellisuudesta, vaikka suoriteryhmän maksuja on 1.1.2022 jo korotettu 20 %.

Alkoholihallinnon suoritemaksujen alikatteellisuuden taustalla on se, että valvonnan maksuja on 1.1.2018 voimaan tulleen alkoholilain myötä käsitelty veroluontoisina. Ennen mainitun alkoholilain voimaantuloa alkoholihallinnon suoritteet olivat suoriteryhmänä jopa ylikatteellisia, vaikka lupamaksut olivat alikatteellisia, koska valvontamaksut olivat ylikatteellisia. Valtion talousarviolain (423/1988) 3 a §:n 2 momentin mukaan nettobudjetoinnissa ei tuloina oteta huomioon veroja, veroluonteisia maksuja tai sakkomaksuja. Siten vain alkoholihallinnon luvista ja muista tämän maksuasetuksen liitteessä tarkoitetuista alkoholihallinnon suoritteista saatavat alikatteelliset julkisoikeudelliset suoritemaksut maksetaan aluehallintovirastolle ja lasketaan aluehallintoviraston tuloksi. Vuodesta 2018 alkaen aluehallintovirastojen alkoholihallinnon suoriteryhmän kustannusvastaavuus on muuttunut alikatteelliseksi. Samaan aikaan maksuvelvollisten julkisoikeudelliset suoritemaksut ja verot ovat kasvaneet.

Hautaustoimilain nojalla perittävät maksuihin maksutaulukon osioon 2.3. lisättäisiin yksi uusi suorite. Uusi maksullinen suorite ei johtuisi sääntelyn muuttumisesta. Maksullistaminen olisi tarpeen, koska hautaustoimilain mukaisissa asioissa toimivaltaiselle Itä-Suomen aluehallintovirastolle on tullut yksityisen haudan lakkauttamista koskevia tiedusteluja, joiden arvioidaan ennakoivan vireille tulevia asioita. Yksityisen haudan lakkauttamista koskevat asiat ovat valtion maksuperustelain (150/1992) 4 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä, jotka tehdään hakemuksesta ja jotka ovat lähtökohtaisesti maksullisia.

Yksityistä terveydenhuolto- ja yksityisiä sosiaalipalveluja koskevien suoritteiden hinnoittelun tulisi paremmin vastata suoritteiden tuottamiskustannuksia. Esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta yksityisten sosiaalipalvelujen ja yksityisen terveydenhuollon ylikatteellisuuden korjaamista, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Valmis-teilla on myös kokonaan uusi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaki, jonka voimaantulon myötä lupa- ja ilmoitusmenettelystä siirryttäisiin rekisteröintiin sekä julkis-ten että yksityisten palveluntuottajien osalta. Aluehallintoviraston suoritteiden kustannukset ja maksut on syytä arvioida kokonaisuudessaan uudelleen tässä yhteydessä.

Aluehallintovirastojen suoritteiden maksut ja niiden kustannusvastaavuudet arvioidaan perusteellisesti uudelleen vuoden 2022 aikana ottaen huomioon eri suoriteryhmi- en välille jäävät kateellisuuserot sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen vaikutukset suoritteiden tuottamiseen ja tuottamiskustannuksiin.

5. Asetuksen liite; maksutaulukko

Taulukon osio 1 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen suoritteet

Maksutaulukon osio 1 koskee peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen (POL) suoritteiden maksuja. Lääkelain mukaiset uudet maksulliset suoritteet lisättäisiin tämän vastuualueen suoritteisiin.

POL-vastuualueen julkisoikeudelliset tulot vuonna 2021 olivat noin 5,9 miljoonaa euroa ja niihin kohdistuneet kustannukset noin 7,7 miljoonaa euroa kustannusvastaavuuden ollessa 77 %. Arvio vuonna 2022 toteutuvasta POL-vastuualueen kustannusvastaavuudesta on 86,6 %.

Yksityisen sosiaalipalvelujen suoritteiden kustannusvastaavuus vuonna 2021 oli 143,9 %. Kuluvan vuoden yksityisten sosiaalipalvelujen maksujen kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan noin 120 %.

Yksityisen terveydenhuollon suoritteiden kustannusvastaavuus vuonna 2021 oli 118,4 %. Kuluvan vuoden osalta kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan 110 %.

Yksityisten sosiaalipalvelujen ja yksityisen terveydenhuollon maksujen ylikatteellisuus johtuu vuosimaksujen (vuosikertomuksen tarkastusmaksu) ylikatteellisuudesta. Muut yksityistä terveydenhuoltoa ja yksityistä sosiaalipalvelua koskevat maksut kuin vuosimaksut vastaavat suoritteiden tuottamisesta aluehallintovirastoille aiheutuvia kustannuksia tai ovat alikatteellisia. Yksityisten sosiaalipalvelujen ja yksityisen terveydenhuollon maksut, niiden luonne (veroluontoisuus/suoritemaksuluontoisuus) ja maksutasot uudistuvat joka tapauksessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyessä kunnilta hyvinvointialueille ja valvonnan uudistuessa ensi vuodenvaihteessa.

Lääkelain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 107/2021 vp, s. 46-51) arvioidaan, että sääntelyn ensimmäisen vuoden aikana rajattujen lääkevarastojen edellyttämä aluehallintovirastojen työmäärä olisi noin 15,25 henkilötyövuotta ja seuraavina vuosina 13,25 htv/vuosi. Arvio on tehty olettaen, että suurin osa (70 – 100 %) aluehallintovirastojen toimialueiden toimintayksiköistä hakee lupaa rajatun lääkevarastojen perustamiseksi tai tekee sitä koskevan ilmoituksen. Lisätyön määrä riippuu siitä, miten suuri osa toimintayksiköistä hakee lupaa tai tekee ilmoituksen rajatusta lääkevarastosta. Aluehallintovirastojen arviot yhden lupahakemuksen käsittelyajasta vaihtelivat välillä 7,5 - 11 h. Valvontatoimenpiteeseen käytetty työaika riippuu siitä, millaisesta valvontatoimenpiteestä on kysymys ja millaisen päätöksen aluehallintovirasto tekee valvonnan johdosta. Rajatuista lääkevarastoista aiheutuvia tehtäviä hoitaisi pääasiassa ylitarkastajatasoinen henkilöstö, jonka palkkauskustannukset sivukuluineen ovat noin 105 000 euroa/htv. (HE 107/2021 vp, s. 47 – 49)

Edellä sanottu merkitsisi aluehallintovirastoille noin 1,6 miljoonan euron lisäkustannusta ensimmäisenä vuonna ja jatkossa noin 1,4 miljoonaa euroa vuodessa laskettuna aluehallintovirastojen terveydenhuollon ylitarkastajan palkkakustannusten perusteella (105 000 €/htv/vuosi), jos suurin aluehallintovirastojen toimialueiden toimintayksiköistä hakee lupaa rajatun varastojen perustamiseksi tai tekee sitä koskevan ilmoituksen. Suoritemaksuilla pyritään ja arvioidaan päästävän 100 % kustannusvastaavuuteen.

Läkelain muutokseen liittyvien uusien viranomaistehtävien mukaan lukien aluehallintovirastojen tehtävien aiheuttaman resurssitarpeen arvioon liittyy epävarmuustekijöitä.

Taulukon osio 1.1 Yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990), terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994), yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011), läkelain (395/1987) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaisista suoritteista perittävät maksut

Maksutaulukon osion 1.1. otsikkoon lisättäisiin viittaus läkelain mukaisiin suoritteisiin ja taulukkoon lisättäisiin yksityistä sosiaalipalvelun tuottajaa koskevien suoritteiden jälkeen uudet läkelaisissa tarkoitetut suoritteet.

Läkelain uusi 68 § mahdollistaa rajatun lääkevaraston perustamisen ja ylläpitämisen sosiaalihuoltolaissa tarkoitetussa sosiaalihuollon palveluasumisen yksiköissä ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä. Sosiaalihuollon palveluasumisen yksiköjä, joihin rajattu lääkevarasto olisi mahdollista perustaa ja joissa sitä olisi mahdollista ylläpitää, olisivat sosiaalihuoltolaissa (1301/2014), sosiaalihuoltoa koskevassa Ahvenanmaan maakuntalaissa (landskapslag om socialvård, Ålands författningssamling 2020 :12), vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987), kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa ja yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) sosiaalihuoltolaissa tarkoitetut sosiaalihuollon palveluasumisen yksiköt. Tehostetun palveluasumisen yksiköjä ovat yksiköt, joissa palveluasumisessa palveluja järjestetään ympärivuorokautisesti.

Läkelain mukaisten suoritteiden hinnat asetettaisiin aluehallintoviraston asiantuntijatyön keskihinnan 80 euroa/h mukaisina työmääräarvion perusteella. Suoritekohtaiset kustannukset voivat käytännössä nousta, jos läkelain mukaisia tehtäviä hoidetaan aluehallintovirastoissa myös aluehallintoylilääkäreiden työnä ja jos valvontatehtäviin käytetään ulkopuolista lääkealan asiantuntijaa, jonka palkkion aluehallintovirasto maksaa.

Aluehallintoviraston toimivalta lupaviranomaisena rajatun lääkevaraston asioissa perustuu läkelain 68 §:n 3 - 5 momenttiin ja valvontaviranomaisena läkelain 71 §:ään. Lain 68 §:n 3 momentin mukaan yksityisen palveluntuottajan on haettava lupaa siltä aluehallintovirastolta, jonka alueella toimintayksikkö sijaitsee. Ahvenanmaalla sijaitsevat toimintayksiköt tekevät lupahakemuksen kuitenkin Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Jos palveluntuottajalla on toimintayksikköjä useamman kuin yhden aluehallintoviraston toimialueella, lupaa haetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Lupamaksun hinta asetettaisiin aluehallintoviraston arvioiman keskimääräisen 11 h työmäärän perusteella silloin, kun lupa-asian käsittelyyn ei liity tarkastusta (900 euroa). Kun lupaharkinta edellyttää tarkastusta, 11 h työmäärään lisäksi tulevien kustannusten arvioidaan olevan keskimäärin 540 euroa, jolloin tarkastuksen sisältävän lupapäätöksen hinnaksi saadaan 1440 euroa.

Läkelain 68 §:n 4 momentin mukaan kunnalla on velvollisuus tehdä ilmoitus toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella kunta sijaitsee. Ahvenanmaalla sijaitsevat toimintayksiköt tekevät ilmoituksen kuitenkin Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Kunnan on huolehdittava, että toimintayksikkö täyttää 2 momentissa tarkoitetut edellytykset. Kunnan ilmoituksen käsittelymaksu laskettaisiin aluehallintovirastojen 2,5 h työmäärän mukaisesti 200 euroon.

Läkelain 68 §:n 5 momentin mukaan yksityisen palveluntuottajan ja kunnan on ilmoitettava rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen liittyvistä olennaisista muutoksista ja rajatun lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta sille viranomaiselle, joka on käsitellyt kyseisen toimintayksikön rajattua lääkevarastoa koskevan lupahakemuksen tai ilmoituksen. Viranomainen voi edellyttää, että luvanhaltija rajatun lääkevaraston toiminnan lopettamisen uhalla tekee uuden lupahakemuksen olennaisen muutoksen johdosta, jos se on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä

Läkelain perustelujen mukaan olennaisia muutoksia (HE 107/2021 vp s. 99) olisivat rajatun lääkevaraston perustamisedellytyksiin liittyvät merkittävät muutokset, kuten palveluasumisen yksikön yritysmuodon tai tarjottavien palvelujen tai asiakasmäärän olennaiset muutokset; rajatun lääkevaraston vastuuhenkilön tai lääkehoitosuunnitelman hyväksyneen laillistetun lääkärin vaihtuminen; lääkehoitosuunnitelman muutokset, jos niillä on olennaista merkitystä rajatun lääkevaraston ylläpitämiselle tai rajatun lääkevaraston lääkevalikoimalle; uusiin toimitiloihin siirtyminen tai toimitiloissa tapahtuvat, rajattuun lääkevarastoon liittyvät muutokset, jotka voivat vaikuttaa asiakas- tai potilasturvallisuuteen; lääkehoitoon osallistuvan henkilöstön määrän tai henkilöstörakenteen olennaiset vähennykset. Jos muutosilmoitus koskee olennaista muutosta ja edellyttää luvan muutospäätöksen tekemistä, työmäärän arvioidaan vastaavan keskimäärin 6 h ja suoritemaksu olisi työmäärää vastaavasti 480 euroa. Jos muutosilmoituksen johdosta ei tehdä luvan muutospäätöstä, työmäärän arvioidaan vastaavan noin 2 h työtä aluehallintovirastosta ja sitä vastaava maksu olisi 160 euroa.

Lain 71 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto vastaavat rajatun lääkevaraston viranomaisvalvonnasta ja ne voivat tarkastaa rajatut lääkevarastot perustellusta syystä. Valvontaviranomaisen käytettävissä ovat pykälässä säädetyt kiello- ja määräyksenanto- huomautus- ja huomion kiinnittämistoimivaltuudet. Kunta raportoi toimivaltaiselle aluehallintovirastolle alueellaan tekemistään toimintayksiköiden tarkastuksista.

Lain 71 §:n 1 momentin mukaan kunnan tulee tarkastaa kunnan alueella olevien toimintayksiköiden rajatut lääkevarastot vuosittain ja raportoida tarkastuksesta toimivaltaiselle aluehallintovirastolle. Ahvenanmaalla sijaitsevat rajatut lääkevarastot tarkastaa kuitenkin Lounais-Suomen aluehallintovirasto. Aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat tarkastaa rajatut lääkevarastot perustellusta syystä, ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen.

Läkelain 71 §:n 3 momentin mukaan aluehallintovirastolla, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus käyttää tarkastuksissa avustajana laillistettua proviisoria tai laillistettua farmaseuttia, joka on perehtynyt tehtävään ja joka

työskentelee sairaala-apteekissa, lääkekeskuksessa tai avohuollon apteekissa. Lain 73 §:n 3 momentin mukaan viranomaista 71 §:n 3 momentin nojalla avustava laillistettu farmaseutti tai laillistettu proviisori voi periä avustamistehtävän suorittamisesta viranomaiselta maksun, jota määrättäessä otetaan huomioon avustamistehtävästä aiheutuneet kokonaiskustannukset.

Valvontasuoritteiden osalta käytössä oli kaksi erilaista maksua sen mukaan, liittyykö valvontaan toimintayksikössä tehty tarkastus vai ei. Valvontapäätökset voivat myös olla keskenään erilaisia. Valvontapäätöksessä voidaan antaa kielto ylläpitää rajattua lääkevarastoa, määräys puutteen korjaamisesta, huomautus tai kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen. Valvontapäätöksessä voidaan myös todeta, ettei valvontaviranomaisella ole aiheutta enempään toimenpiteisiin asiassa. Esityksessä ehdotetaan, että valvontapäätös sisältäen tarkastuksen hinnoitellaan laskemalla 15 työtunnin perusteella, jolloin hinnaksi muodostuisi 1200 euroa.

Valvontapäätös, jonka aluehallintovirasto tekee ilman paikan päällä tapahtuvaa tarkastusta, ehdotetaan hinnoiteltavaksi keskimääräisen 8 tunnin työajan perusteella, jolloin valvontapäätöksen hinnaksi muodostuisi edellä mainitulla tuntihinnalla 640 euroa. Valvontamaksu peritään valvonnan kohteelta.

Valvonta-asia voi tulla vireille myös kantelun johdosta. Jos kantelun sisältö edellyttää asian käsittelemistä valvontaintressin vuoksi lääkevarastoa koskevana valvonta-asiana, ei asiaa käsitellä sen lisäksi erikseen kanteluna. Jos taas kantelussa on kyse kantelun tekijän oikeusturvaintressistä eikä kantelun sisältö edellytä asian käsittelemistä valvonta-asiana, annetaan asiassa kantelupäätös. Kantelupäätöksestä ei peritä maksua kantelun tekijältä eikä kantelun kohteelta.

Maksutaulukkoon lisättäisiin seuraavat uudet lääkelaisissa tarkoitetut suoritteet ja niitä vastaavat euromääräiset maksut.

- Yksityisen sosiaalihuollon palveluasumisen tuottajan lupa rajatun lääkevaraston ylläpitämiseksi (68 §:n 3 mom.) 900 euroa
- Yksityisen sosiaalihuollon palveluasumisen tuottajan lupa rajatun lääkevaraston ylläpitämiseksi, jos viranomainen tarkastaa lääkevaraston lupa-asian käsittelemiseksi (68 § 3 mom.) 1 440 euroa
- Käsittelemäksu ilmoituksesta, jonka kunta tekee sosiaalihuollon toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta (68 § 4 mom.) 200 euroa
- Rajatun lääkevaraston olennaista muutosta koskevan ilmoituksen käsittelemäksu, jos muutos ei edellytä luvan muutospäätöstä (68 § 5 mom.) 160 euroa
- Muutospäätös rajatun lääkevaraston lupapäätöksen olennaista muutosta koskevan ilmoituksen johdosta (68 § 5 mom.) 480 euroa
- Rajatun lääkevaraston lopettamisilmoituksen käsittelemäksu (68 §:n 5 mom.) 80 euroa
- Rajatun lääkevaraston valvontaan liittyvä päätös sisältäen tarkastuksen (71 §) 1200 euroa
- Rajatun lääkevaraston valvontaan liittyvä päätös (71 §) 640 euroa

Taulukon osio 1.2; Alkoholilain (1102/2017) ja sen nojalla annettujen säännösten nojalla perittävät maksut

Aluehallintovirastojen alkoholihallinnon suoritteiden kustannusvastaavuus vuonna 2021 oli 45,7 %.

Alkoholihallinnon suoritteiden maksuihin esitetään korotusta, vaikka maksuja korotettiin jo 1.1.2022 voimaan tulleessa lyhytaikaisessa asetuksessa 20 %:lla suhteessa vuoden 2021 maksuasetukseen (VNA 1121/2020). Alkoholihallinnon suoritemaksujen hinnoittelumiseksi suoritteiden tuottamiskustannuksia alemmalle tasolle ei ole perustetta. Alkoholihallinnon maksujen saattaminen suoritteiden tuottamiskustannuksia vastaavalle tasolle pyritään toteuttamaan vähitellen. Nyt tehtävällä alkoholihallinnon maksujen korotuksella arvioidaan vuonna 2022 päästävän 60,3 %:n kustannusvastaavuuteen.

Taulukon osio 1.3; Muut päätökset

Aluehallintovirastojen tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) mukaisista päätöksistä perittävät maksut hinnoitellaan suoritteiden tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten mukaiseen omakustannushintaan. Tämän suoriteryhmän kustannusvastaavuus vuonna 2021 oli vain 52,2 % suoritteiden tuottamiskustannuksista. Suoriteryhmän maksuja korotettaisiin 30 % lukuun ottamatta hankeluvan takautuvasta arvioinnista perittävää tuntiperusteista maksua, joka olisi edelleen 80 € / h. Korotuksen johdosta maksutuloilla arvioidaan katettavan 67,9 % suoritteiden tuottamiskustannuksista vuonna 2022.

Elinkeinovalvonnan suoriteryhmän kustannusvastaavuus vuonna 2021 oli 86,6 % suoritteiden tuottamiskustannuksista. Elinkeinovalvonnan suoriteryhmän maksuja korotettaisiin 15 %. Aluehallintoviraston elinkeinovalvonnan suoritteet perustuvat seuraaviin lakeihin:

- Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä (1075/2000)
- Laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä (853/2016)
- Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä (411/2018)
- Löytötavaralaki (778/1988)
- Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017) (Suorite on maksutaulukossa omana osionaan 1.4.)

Korotuksen johdosta elinkeinovalvonnan suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan 99,6 %.

Taulukon osio 1.4 Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) mukaiset suoritteet

Elinkeinovalvonnan päätöksiin kuuluvat myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetut aluehallintoviraston päätökset. Myös niitä korotettaisiin 15 % ja korotuksen mukainen kustannusvastaavuus on laskettu mukaan

edellä kohdassa 1.3. sanottuun vuoden 2021 kustannusvastaavuuteen ja vuoden 2022 ennusteeseen.

Taulukon osio 2; opetus- ja kulttuuritoimi –vastualueen suoritteet

Aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimen vastualueen suoritteet hinnoitellaan suoritteiden tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten mukaiseen omakustannushintaan.

Vuoden 2021 osalta vastualueen julkisoikeudellisia suoritteita vastaavat tulot ovat 116 470 euroa ja kustannukset 114 967 euroa. Kustannusvastaavuuden toteuma vuonna 2021 on 101 % ja arvio vuoden 2022 kustannusvastaavuudesta 101,3 %.

Uudesta hautaustoimilain mukaisesta maksullisesta suoritteesta arvioidaan kertyvän vähäisiä tuloja, joilla ei yksinään ole merkitystä vastualueen tulokertymän kokonaisuuden eikä kustannusvastaavuuden kannalta.

Taulukon osio 2.3. Hautaustoimilain (457/2003) nojalla perittävät maksut

Hautaustoimilain nojalla perittäviin suoritteisiin lisättäisiin uusi maksullinen suorite, lupa yksityisen haudan lakkauttamiseen, 440 €.

Hautaustoimilaissa (457/2003) säädetään lain 1 §:n 1 momentin mukaan ihmisen ruumiin hautaamisesta ja tuhkaamisesta, tuhkan käsittelystä sekä hautausmaan ja yksityisen haudan perustamisesta, ylläpidosta, hoitamisesta ja lakkauttamisesta sekä krematorion perustamisesta.

Hautaustoimilain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät ovat Itä-Suomen aluehallintoviraston valtakunnallisia erikoistumistehtäviä. Lain 16 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hautausmaa. Lain 16 §:n 2 momentin mukaan yksityisen haudan maa-alue voidaan ottaa muuhun käyttöön aikaisintaan 25 vuoden kuluttua hautaamisesta. Lain 16 §:n 3 momentin nojalla aluehallintovirastolla on toimivalta myöntää lupa yksityisen haudan lakkauttamiseksi.

Yksityisen haudan lakkauttaminen olisi kokonaan uusi maksullinen suorite, vaikka hautaustoimilain sääntely ei ole muuttunut, eikä Itä-Suomen aluehallintovirastossa ole toistaiseksi tullut vireille yksityisen haudan lakkauttamisasiota. Itä-Suomen aluehallintovirastolta on kuitenkin tiedusteltu asiaa kiinteistöjen omistajanvaihdokseen liittyen. Lakkauttamislupa on hakemuksesta tehty päätös, joka valtion maksuperustelain (150/1992) 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti on lähtökohtaisesti tarkoitettu maksulliseksi.

Yksityisen haudan lakkauttamista koskevan lupa-asian arvioidaan aiheuttavan vähintään yhtä suuren työmäärään aluehallintovirastossa kuin yksityisen haudan perustamista koskevan lupa-asian käsittely, joten perustamisluvan myöntämisestä ja haudan lakkauttamisesta perittäisiin saman suuruinen maksu 440 €.

Taulukon osio 4; Työsuojelun vastualueen suoritteet

Työsuojelun vastualueen suoritteet hinnoitellaan suoritteiden tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten mukaiseen omakustannushintaan. Vuonna 2021 työsuojelun vastualueen suoritteiden kustannusvastaavuus oli 79,3%.

Työsuojelun vastualueen suoritteita korotettaisiin 20 % kustannusvastaavuuden parantamiseksi. Korotus tulisi kaikkiin työsuojelun vastualueen suoritteisiin lukuun ottamatta taulukon alapuolella olevaa tuntihintaista suoritetta laivaväen työ- ja asuin- ympäristöstä sekä ruokahuollosta aluksella annetussa laissa (395/2012) tarkoitetut alusten käyttöönottotarkastukset, joista peritään aluehallintoviraston työtuntien määrän perustella 80 €/h. Maksutaulukossa 80 €/h esiintyy kaikkien omakustannusarvoon hinnoiteltujen suoritteiden tuntihintana ja vastaa edelleenkin aluehallintoviraston asiantuntijatyön keskihintaa.

Korotuksen johdosta kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan 95,1 %.

6 Kustannusvastaavuus

Vuonna 2022 aluehallintovirastojen maksullisesta julkisoikeudellisesta toiminnasta arvioidaan kertyvän tuloja noin 14 miljoonaa, joista noin 13,5 miljoonaa euroa kertyy aluehallintoviraston toimintamenomomentille 28.40.01 ja loput työsuojelun vastualueen toimintamenomomentille 33.02.07.

Aluehallintovirastojen toimintaan kohdistuvien kustannusten arvioidaan olevan noin 21 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden noin 64 %. Vuoden 2022 kustannusvastaavuusennuste ylittää 4 %:lla valtion vuoden 2022 talousarvioesityksen selvitysosassa esitetyn aluehallintovirastojen 60 %:n kustannusvastaavuusennusteen.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueen vuoden 2022 tuloarvio on noin 465 000 euroa kustannusten ollessa noin 489 000 ja kustannusvastaavuuden 95 %.

Aluehallintovirastojen liiketaloudellinen toiminta on vähäistä.

Kustannusvastaavuustaulukot esitetään muistion liitteessä.

7 Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu nykyisen maksuasetuksen pohjalta virkatyönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämissyksikön kanssa. Lääkelaisissa tarkoitettujen uusien suoritteiden maksullistaminen on valmisteltu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on hyväksynyt hautausvoimilain nojalla perittävää maksua koskevan lisäyksen.

Oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosasto sekä sosiaali- ja terveysministeriö ovat hyväksyneet hallinnonalojensa tehtäviä koskevien suorittemaksujen korotukset.

Valtiovarainministeriön budjettiosasto on puoltanut asetuseräluonnosta.

Esitystä ei ole lähetetty erikseen lausunnoille.